

Natuurmonumenten

RESULTATEN VAN WEIDEVOGEL INVENTARISATIES IN DELEN VAN DE NOORDPOLDER TE VELD, MAATPOLDER (EEMNES), DE KAMPEN (BLARICUM) EN OBJECT DE SLAAG (HOOGLAND) IN 2012

RESULTATEN VAN WEIDEVOGELINVENTARISATIES IN DELEN VAN DE NOORDPOLDER TE VELD, MAATPOLDER (EEMNES), DE KAMPEN (BLARICUM) EN OBJECT DE SLAAG (HOOGLAND) IN 2012

**Subgroep Avifauna
Dick A. Jonkers**

© Copyright 2012 – Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken Hilversum
Overname van gegevens is alleen toegestaan met bronvermelding en na schriftelijke toestemming van de Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken

**Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken
Hilversum 2012 Uitgave: 215.**

Inhoud	blz.
	7
Samenvatting	
1. Inleiding	8
2. Oppervlakte, terreinbeschrijving en beheer	8
3. Methode	8
4. Weersomstandigheden	9
5. Resultaten	9
5.1 Noordpolder te Veld en De Maatpolder	9
5.1.1. Toelichting bij de broedvogelsoorten	10
5.1.2. Waarnemingen van niet-broedvogels	11
5.1.3. Andere waarnemingen	12
5.2 De Slaag	12
5.2.1. Toelichting bij de broedvogelsoorten	12
5.2.2. Waarnemingen van niet-broedvogels	13
5.2.3. Andere waarnemingen	14
5.3 De Kampen	14
5.3.1. Toelichting bij de broedvogelsoorten	14
5.3.2. Waarnemingen van niet-broedvogels	14
5.3.3. Andere waarnemingen	14
6. Trends	15
7. Gauwe Ganzen en Canadese Gans	16
8. Dankwoord	17
Literatuur	18
Bijlagen	
1 Broedvogelsoorten en territoria in 2012 in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder	20
2 Broedvogelsoorten en territoria in 2012 in object De Slaag	21
3 Broedvogelsoorten en territoria in 2012 in object De Kampen	22
4 Territoriakaarten van de broedvogels in de Noordpolder te Veld, de Maatpolder en De Kampen	24
5 Territoriakaarten van de broedvogels in het object De Slaag	61

Samenvatting

Met dit verslag worden opnieuw de resultaten aangevuld in de monitoringreeks van broedvogel-inventarisaties in de Noordpolder te Veld, Maatpolder en het object De Slaag. Dit jaar is daar voor de tweede keer de polder De Kampen bij, die aansluit bij deze gebieden en ook deel uitmaakt van het National Landschap Arkemheen-Eemland. Twaalf van de zeventien weidevogelsoorten die vermeld worden op de Rode Lijst van Nederlandse broedvogels, hebben gebroed in de hiervoor genoemde gebieden.

De Noordpolder te Veld en de Maatpolder doen het nog steeds goed met 330 paren Grutto's, 289 paren Kieviten en 121 paren Tureluurs. De Watersnip met zes paren en de Kemphaan met vijf paren moesten dit jaar een veer laten, maar wisten zich wel te handhaven met wat minder paren. Nieuw was de vestiging van een Roerdomp. Het is al weer heel wat jaren geleden dat die in het gebied broedde.

Het object De Slaag, dat iets meer dan een derde kleiner is, herbergde zeven soorten van de Rode Lijst. De talrijkste soort was de Grutto met 54 paren gevolgd door de Kievit met 39 paren en daarna de Tureluur met 28 paren.. De Watersnip kwam weer uit op één paar.

In De Kampen kwamen zes soorten voor van de Rode Lijst. De Grutto kwam hier op de eerste plaats met 59 paren, de Kievit op de tweede met 44 paren en de Tureluur op de derde plaats met 32 paren.

1. INLEIDING

In dit verslag worden de resultaten weergegeven van de broedvogelmonitoring in de natuurreservaten van Natuurmonumenten in de Noordpolder te Veld, de Maatpolder (Eemnes) en het natuurreservaat De Slaag in de polder Zeldert (Hoogland). Tegelijkertijd ook weer van de eigendommen van Staatsbosbeheer in de polder De Kampen (Blaricum).

Het is te hopen dat in de toekomst de inventarisaties kunnen worden voortgezet in het laatstgenoemde gebied. Bij Staatsbosbeheer gaat een reorganisatie plaatsvinden, waarbij De Kampen weer onder het district Noord-Holland zal komen te vallen en het aantal personeelsleden zal worden teruggebracht. Een en ander zal ook gevolgen hebben voor de inzet in deze polder.

Het is van groot belang dat de onderzoeksinzet in De Kampen niet vermindert. Door die op peil te houden kunnen de ontwikkelingen in de weidevogelpopulatie worden gevolgd. Het is ook niet zonder reden dat dit weidevogelareaal deel uitmaakt van het Nationaal Landschap Arkemheen - Eemland.

2. OPPERVLAKTE, TERREINBESCHRIJVING EN BEHEER

De totale geïnventariseerde oppervlakte van de in dit verslag genoemde gebieden is als volgt:

- Noordpolder te Veld/Maatpolder 247 ha;
- Object De Slaag 71 ha;
- De Kampen 110 ha.

Aan het uiterlijk van de graslanden veranderde niets; evenmin aan de waterlopen en de waaien. Laatstgenoemde beginnen weer met riet begroeid te raken. Door de vele neerslag stond het water in de sloten en andere wateren hoog. De graslanden waren niet plas en dras, maar veel ervan waren afwisselend vrij tot zeer nat en dan weer droog bij soms relatief lage temperaturen. Het beheer bleef onveranderd. Uitgebreidere informatie over het terreinbeheer is te vinden in voorgaande verslagen.

3. METHODE

Voor het inventariseren is gewerkt volgens de BMP-methode (Van Dijk et al. 2011). Verder zijn de alarmtellingen van de Grutto en de Tureluur uitgevoerd conform de hiervoor geldende richtlijnen (Nijland & Van Paassen 2007). De werkwijze was niet geheel gelijk aan die van voorgaande jaren. De laatste ronde begin juni is niet gedaan, omdat de weidevogels toen uit alle gebieden al vrijwel waren verdween en een alarmtelling geen zin meer had.

Zoals de laatste jaren gebruikelijk zijn de gegevens van alle gebieden ook dit jaar verwerkt met het speciale invoerprogramma (www.broedvogelkartering.nl).

Met behulp van dit programma zijn ook de territoria bepaald. De inventarisatiedata zijn vermeld in de tabellen 1, 2 en 3.

Inventarisatiedatum	Telgebied
11-04	Noordpolder te Veld/Maatpolder
11-04	NW deel Noordpolder te Veld
24-04	NW deel Noordpolder te Veld
25-04	Noordpolder te Veld/Maatpolder
09-05	Noordpolder te Veld/Maatpolder
09-05	NW deel Noordpolder te Veld
24-05	Noordpolder te Veld/Maatpolder
23-05	NW deel Noordpolder te Veld

Tabel 1. Inventarisatiedata en telgebieden in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder in 2012.

Inventarisatiedatum	Telgebied
08-04	De Slaag
24-04	De Slaag.
08-05	De Slaag
24-05	De Slaag.

Tabel 2. Inventarisatiedata in het object De Slaag in 2012.

Inventarisatiedatum	Telgebied
08-04	De Kampen
24-04	De Kampen.
08-05	De Kampen
24-05	De Kampen.

Tabel 3. Inventarisatiedata in het SBB-object De Kampen in 2012.

4. WEERSOMSTANDIGHEDEN

April was vrij koud, somber en nat met wisselvallig weer. Er waren vijf vorstdagen. Bij de telronde in de Polder De Kampen op 8 april werd het inventariseren bemoeilijkt door regenbuien. In mei was het in het begin vrij somber en koel en viel er regelmatig regen. De tweede helft van de maand was het fraai en zonnig weer (KNMI 2012).. Voor de inventarisaties had het weer geen consequenties.

5. RESULTATEN

5.1 Noordpolder te Veld en de Maatpolder

In de Noordpolder te Veld en de Maatpolder vestigden zich 36 soorten (Bijlage 1). T.o.v. 2011 is dat een toename met drie soorten (Jonkers 2011). De uitbreiding van de laatste jaren zet dus nog steeds door. Roerdomp, Tafeleend en Kleine Plevier waren nieuwe soorten. Twaalf soorten gingen vooruit; vijftien soorten achteruit. In de eerste categorie bevonden zich vooral watervogels; in de tweede de meeste primaire weidevogels. Mogelijk is 2012 een afwijkend een

afwijkend jaar door een combinatie van factoren. Het samenspel van een late aankomst in het broedgebied, de weeromstandigheden en de terreinsituatie kunnen een rol hebben gespeeld. Het aantal soorten van de Rode Lijst werd uitgebreid met de Roerdomp (Tabel 4).

Nederlandse naam	Kwetsbaar	Gevoelig	Ernstig bedreigd
Roerdomp			X
Zomertaling	X		
Slobeend	X		
Grutto	X		
Bontbekplevier	X		
Watersnip			X
Tureluur	X		
Kemphaan			X
Veldleeuwerik		X	
Graspieper		X	
Gele Kwikstaart		X	
Visdief	X		

Tabel 4. Soorten van de Rode Lijst die in 2012 hebben gebroed in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder.

5.1.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Roerdomp 1 paar. Het is voor het eerst sinds 1969/1970 dat de soort weer heeft gebroed in de westelijke Eempolders. In die jaren was er een broedgeval in dezelfde omgeving (Alleyn et al. 1971).

Krakeend 58 paar. Het aantal broedparen van deze soort steeg bijna met 25 %.

Slobeend 59 paar. Ook deze soort nam sterk toe. Hier bedroeg de stijging bijna 30%.

Kuifeend 41 paar. Een nog grotere toename van bijna 50% deed zich voor bij de Kuifeend.

Tafeleend 1 paar. Een nieuwe soort voor de Eempolders. Eind jaren zestig van de vorige eeuw werd gesuggereerd dat overzomerende Tafeleenden wel eens in de omgeving van de Eemmond zouden kunnen broeden (Alleyn et al. 1971). Van Dijk et al. (2010) geven een aantalschatting van 1-3 paar in de oeverstrook van het Eemmeer.

Grauwe Gans 19 paar. Van het voorgaande aantal paren zijn nesten gevonden, die aan de aandacht waren ontsnapt bij het nemen van beperkende maatregelen.

Waterhoen 1 paar. Waarschijnlijk was het Waterhoen in 2011 wel broedvogel. Hij is toen nooit gehoord of gezien, maar vermoedelijk toch aanwezig

Scholekster 20 paar. Na de voortdurende toename van het aantal broedparen tot vorig jaar was er nu een afname. De tijd zal leren of het vorig jaar het plafond was bereikt, of andere factoren een rol hebben gespeeld.

Kievit 289 paar. Bij de Kievit, die in 2011 een topaantal bereikte, was er eveneens een afname.

Grutto 330 paar. Bij deze soort was eenzelfde trend merkbaar

Watersnip 6 paar. Ook de Watersnip moest eraan geloven. In het broedseizoen 2011 waren er drie keer zoveel paren. Nu daalde het aantal tot iets boven het niveau van 2009.

Kleine Plevier 5 paar. Opmerkelijk is de plotselinge verschijning van een aantal broedparen van deze soort. In voorgaande jaren zijn af en toe wel exemplaren gesignaleerd, maar kwam het nooit tot een vestiging.

Bontbekplevier 5 paar. Opnieuw kwamen vijf paren tot broeden bij modderige plekken.

Kemphaan 5 paar. De uitbreiding van de populatie stagneerde dit jaar. Vergeleken met vorig jaar was er nog maar de helft van het aantal broedparen.

Tureluur 121 paar. De Tureluur moest er ook aan geloven met een forse afname van 25%, die de stijging van 30% in 2011 bijna teniet deed.

Visdief 2 paar. De Visdief wist zich te handhaven met de helft van het aantal broedparen in 2011.

Veldleenwerik 5 paar Van deze soort consolideerde de stand zich met hetzelfde aantal broedparen als in het voorgaande jaar. Een lichtpuntje, want vrijwel overal elders in ons land is de stand van deze soort dramatisch gekelderde of verdwenen.

Graspieper 23 paar. De Graspieper bleef vrijwel gelijk en ook dit geeft hoop voor de toekomst.

Gele Kwikstaart 11 paar. De broedpopulatie van deze soort werd bijna gehalveerd. De Gele Kwikstaart is een lange afstandtrekker. Bij andere broedvogels, waaronder zwaluwen die ook in deze categorie vallen, waren er vrijwel overal opvallend minder broedparen. Ook hier was sprake van een late aankomst.

Witte Kwikstaart 14 paar. Bij deze soort -een korte afstandtrekker- is de broedpopulatie verdubbeld. In de habitat zijn geen opmerkelijke veranderingen opgetreden.

Kleine Karekiet 13 paar. Nu het rietareaal, dat voor een deel was verdwenen door het baggeren van de waaien zich begint uit te breiden en ouder wordt, neemt de Kleine Karekiet weer toe.

Rietgors 22 paar. De Rietgors profiteert tegelijkertijd van het verouderingsproces in het riet.

5.1.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Aalscholver De enige waarneming dateert van 11 april toen een exemplaar aan het vissen was in een wetting.

Blaauwe Reiger Af en toe zijn enkele exemplaren gesignaleerd.

Grote Zilverreiger Op 9 mei was nog een exemplaar aanwezig; in 2011 was dat op 10 mei het geval.

Smient Op 10 april is een groep gezien van 50 exemplaren.

Slobeend Op 10 april zaten tien exemplaren in het plas dras deel en op 25 april waren daar twintig exemplaren aanwezig.

Kuijeend Tijdens alle data zijn groepjes Kuifeenden waargenomen. De kooiplas had een grote aantrekkingskracht. Het maximum aantal exemplaren op deze plas bedroeg 20 exemplaren op 25 april.

Tafeleend Op 9 mei zaten zes exemplaren op de kooiplas.

Wintertaling Op het plas dras deel bij de waterwielpomp in het noordelijk deel van het gebied hielden zich op 11 april 21 exemplaren op. Veertien Wintertalingen bevonden zich op 25 april op de kooiplas. In 2011 waren dat er op 26 april op de kooiplas eveneens veertien!

Grauwe Gans Zie voor de aanwezige groepen de paragraaf 'Grauwe Ganzen'.

Brandgans Maar liefst 7500 exemplaren zijn op 8 mei gesignaleerd in het gebied. Op 25 april waren dat er nog 115 en op 9 mei nog twee.

Dwerggans Op 10 april bevond zich tussen de groepen Brandganzen een Dwerggans.

Roodhalsgans Idem twee exemplaren.

Canadese Gans De enige waarneming dateert van 10 april toen een paar is gezien.

Nijlgans Op 25 april twee exemplaren en op 8 mei vier exemplaren.

Buizerd Af en toe is een vliegende Buizerd gezien.

Sperver Een jagend mannetje was aanwezig op 11 april.

Bruine Kiekendief Regelmatig zijn een of twee foeragerende kiekendieven gezien.

Torenvalk Op 25 april stond een exemplaar te bidden boven een grasland.

Meerkoet Ook nu weer was de kooiplas een verzamelaarsplaats voor Meerkoeten met als maximum 43 exemplaren op 25 april.

Wulp Twee exemplaren op 10 april.

Regenwulp Op 25 april vloog een groep van tien Regenwulpen in noordoostelijke richting en even later een groep van negen exemplaren in noordelijke richting.

Groenpootruiter Een exemplaar was aanwezig op 25 april in het plas dras deel bij de in het noordelijk deel van het gebied aanwezige waterwielpomp.

Zwarte Ruiter Op 25 april vloog een exemplaar op uit de rand van een sloot.

Oeverloper Op 9 mei waren in totaal tien exemplaren aanwezig.

Kluut Twee exemplaren foerageerden op 25 april in het noordwestelijke deel.

Zwartkopmeeuw Op 25 april vloog een exemplaar over en bevond zich een andere exemplaar tussen een groep Kokmeeuwen. Op 9 mei vloog een exemplaar over.

Kleine Mantelmeeuw Op drie data is deze soort gesignaleerd. Het betrof een of twee exemplaren.

Kokmeeuw Af en toe vlogen een solitair exemplaar of kleine groepen over. Op 9 mei scharrelde een groep van ongeveer 70 exemplaren in de polder.

Gierzwalm Zes exemplaren waren op 9 mei aan het foerageren boven de polder.

Veldleeuwerik Zes exemplaren bevonden zich op 10 april in een grasland.

Graspieper Veertien exemplaren waren op 10 april aan het foerageren.

Kneu Een Kneu hipte rond op zoek naar voedsel op 10 april op de Zomerdijk. Op 25 april waren er zes op deze dijk.

Spreeuw 22 foeragerende exemplaren waren op 11 april aanwezig.

Zwarte Kraai Een groepje van vier exemplaren vloog op 10 april rond in het gebied. Op 25 april was dat een groepje van dezelfde grootte.

5.1.3 Andere waarnemingen

Van de zoogdieren zijn drie soorten waargenomen.

Ree Op 25 april rende een Ree richting Eemmeer.

Haas 10 april 6 ex.; 25 april 9 ex.; 8 mei 2 ex.; 23 mei 2 ex.

Hermelijn Op het zuidelijk deel van de Zomerdijk liep op 25 april een exemplaar. In het noordelijk deel was dat op 25 april het geval.

5.2 De Slaag

De polder bevatte in 2012 28 soorten broedvogels (Bijlage 2). De Bontbekplevier verdween en met hem Rietzanger en Putter. Merel, Koolmees en Bosrietzanger waren nieuwe soorten. Bij de soorten van de Rode Lijst was de Veldleeuwerik een nieuwkomer (Tabel 5).

Nederlandse naam	Kwetsbaar	Gevoelig	Bedreigd
Slobeend	X		
Zomertaling	X		
Grutto	X		
Tureluur	X		
Bontbekplevier	X		
Veldleeuwerik		X	
Graspieper		X	

Tabel 5. Soorten van de Rode Lijst die in 2012 in De Slaag broedden.

5.2.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Bergeend 8 paar. Het aantal paren ging licht vooruit.

Grauwe Gans 1 paar. Een paar zag kans ondanks, maatregelen om dit tegen te gaan, jongen te produceren.

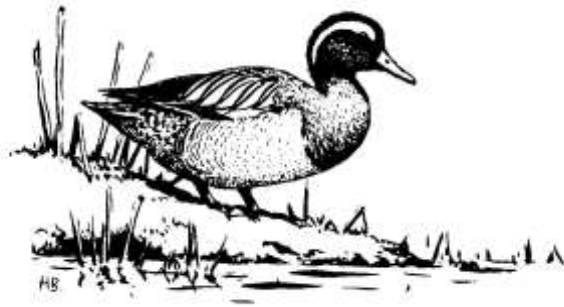
Canadese Gans 4 paar. De maatregelen om broeden te voorkomen hebben geleid tot een afname van het aantal broedparen.

Brandgans 1 paar. Ook deze soort moest door het bovenstaande een veer laten.

Nijlgans 1 paar. De Nijlgans kwam weer met een paar tot broeden.

Wilde Eend 22 paar. Het niveau van de populatie was maar iets lager dan in 2011.

Zomertaling 1 paar. Van de Zomertalingen resteerde dit jaar nog maar één paar. Vorig jaar waren dat er nog vier.

Wintertaling 3 paar. Deze soort vertoonde een lichte vooruitgang.

Meerkoet 16 paar. Er was een aanzienlijke daling bij deze soort. De oorzaak daarvan is niet duidelijk.

Scholekster 8 paar. Het aantal broedparen halveerde bijna. De achteruitgang loopt in de pas met die van andere primaire soorten weidevogels.

Kievit 39 paar. Ook de Kievit ging achteruit.

Grutto 54 paar. Voor de Grutto gold hetzelfde.

Watersnip 1 paar. Met dit aantal kwam deze soort weer op het niveau van 2011.

Tureluur 28 paar. De Tureluur ontkwam evenmin aan de daling die zich voordeed bij een aantal soorten weidevogels.

Winterkoning 1 paar. De Winterkoning zag ook in 2012 weer kans om te broeden in het gebied.

Witte Kwikstaart 4 paar. Het aantal paren breidde zich uit.

Merel 1 paar. Voor het eerst vestigde zich een paar in het gebied. Dit gebeurde aan de rand bij de Eem.

Koolmees 1 paar. Deze nieuwkomer nestelde in een wilg bij de Eem.

Bosrietzanger 1 paar. Ook deze soort is nieuw voor De Slaag. Hij bevond zich in een stukje met riet en andere begroeiing bij de plas.

5.2.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Lepelaar 24 april drie exemplaren; 8 mei twee exemplaren.

Smient Op 10 april waren er 48 Smienten in het gebied.

Kuijfeend Op de plas zijn alleen op 10 april 6 exemplaren gesignaleerd..

Brandgans De aantallen waren dit jaar groot in De Slaag. Op 10 april bevonden zich 144 exemplaren in het gebied, op 24 april 209 exemplaren en op 8 mei acht exemplaren.

Nijlgans Op 8 mei twee exemplaren.

Buizerd 10 april een exemplaar.

Bergeend 8 mei vijf exemplaren.

Torenvalk 24 april een exemplaar.

Scholekster De soos bij de plas was alleen bezet op 24 april.; die datum is een ook een dode Scholekster aangetroffen in prikkeldraad.

Oeverloper Alleen op 8 mei twee exemplaren bij de plas.

Zwarte Ruiter 10 april twee exemplaren en op 8 mei nog een exemplaar.

Zilvermeeuw 10 april een exemplaar; 8 mei twee exemplaren.

Kleine Mantelmeeuw 10 april zes exemplaren; 24 april twee exemplaren.

Kokmeeuw 24 april een exemplaar.

Visdief 8 mei 6 exemplaren foeragerend boven de plas.

Houtduif 8 mei acht exemplaren.

Boerenzwaluw Dit jaar is deze soort alleen waargenomen op 24 april, toen vier exemplaren boven de plas foerageerden.

Tapuit Op 24 april scharrelde een exemplaar rond in het gebied.

Spreeuw 24 april 17 exemplaren.

Ekster 24 april een exemplaar.

Kauw 24 april 12 exemplaren; 8 mei zes exemplaren.

Zwarte Kraai 10 april vier exemplaren; 24 april acht exemplaren; 8 mei twee exemplaren.

5.2.3 Andere waarnemingen

Haas Op 10 april liepen negen exemplaren in het gebied; op 8 mei was dat er een.

5.3 De Kampen

Dit jaar zijn 15 verschillende broedvogelsoorten vastgesteld (Bijlage 3). Enkele soorten die in 2011 aanwezig waren zijn nu niet aangetroffen. Daarvoor in de plaats kwamen enkele andere. Zes soorten broedvogels staan op de Rode Lijst (Tabel 6). Van de andere soorten waren de aantallen veel kleiner, m.u.v. de Meerkoet. Opmerkelijk is, dat de Rietzanger, Kleine Karekiet, Rietgors en Kneu dit jaar ontbraken.

Nederlandse naam	Kwetsbaar	Gevoelig
Slobeend	X	
Grutto	X	
Tureluur	X	
Veldleeuwerik		X
Gele Kwikstaart		X
Graspieper		X

Tabel 6. Soorten van de Rode Lijst die broedden in 2012 in De Kampen.

5.3.1 Toelichting bij de broedvogelsoorten

Wilde Eend 27 paar. Met dit aantal verdubbelde het aantal broedparen zich t.o.v. vorig jaar.

Grauwe Gans 3 paar. Deze paren zagen kans hun legsel groot te brengen.

Krakeend 10 paar. Hiervan waren meer paren aanwezig dan in 2011.

Meerkoet 14 paar. Het aantal broedparen hiervan liep terug.

Grutto 59 paar. Bij deze soort was er een lichte vooruitgang

Tureluur 32 paar. Hetzelfde gold voor deze soort.

Gele Kwikstaart 4 paar. De uitbreiding naar dit aantal is hoopgevend voor de komende jaren.

Veldleeuwerik 2 paar. Het is te hopen dat deze soort, die elders in Nederland op grote schaal is verdwenen, zich hier blijvend heeft gevestigd.

5.3.2 Waarnemingen van niet-broedvogels

Er waren tijdens de inventarisaties opvallen weinig vogels aanwezig in het gebied.

Blaauwe Reiger Op 10 april hielden zich twee foeragerende reigers op in het gebied op; op 24 april ook een en op 8 mei weer een.

Smient Op 10 april waren 18 exemplaren aanwezig in het gebied.

5.3.3 Andere waarnemingen

Haas Evenals in het voorgaande jaar zijn tijdens iedere inventarisatie Hazen gezien. Dit jaar was maximum het maximum veertien exemplaren op 10 april.

Hermelijn In het westelijk deel van het gebied liep op 10 april in kilometerhok 33 een exemplaar van deze soort.

6. TRENDS

In de tabellen 7, 8 en 9 zijn de trends weergegeven van de Noordpolder te Veen/Maatpolder, object De Slaag en De Kampen. De cijfers van Noordpolder te Veld/Maatpolder laten zien dat er een afname is bij de Grutto, maar ook dat hun aantal nog steeds aanzienlijk hoger is dan in 2010. Het kan dus zijn dat de groei er bij deze soort nog niet uit is. Hiervan is na het samenstellen van het verslag over 2011 bekend geworden dat Grutto's uit het aanliggende landbouw areaal in de loop van het broedseizoen zijn uitgeweken naar het reservaat.

Van De Kampen is de reeks nog te klein om een trend te duiden. De gegevens van de voor 2011 uitgevoerde inventarisaties zijn nog niet allemaal beschikbaar gekomen. Hierdoor niet kan worden nagegaan of zij geschikt zijn om te kunnen worden gebruikt om trends vast te stellen. In de tabellen valt op dat in beide gebieden de aantallen zijn afgenomen. Tot eind mei waren de temperaturen lager dan anders voor deze tijd van het jaar en er was veel regen. Uit de resultaten van het weidevogelbeschermingwerk in de Eempolders (Weidevogelbeschermingsgroep Westelijk Eemgebied 2012) en een mededeling van Gert Bieshaar blijkt dat het broedseizoen pas laat op gang kwam. Aanvankelijk waren er weinig weidevogels en vonden de meeste vestigingen pas plaats na de eerste maaibeurt in mei. Er waren uiteindelijk minder broedparen van Kieviten en meer van Grutto's. In de binnen- en buitendijkse terreinen van Natuurmonumenten bij de Eem waren de resultaten niet eenduidig (Van Houten 2012).

Soort	1973	1979	1989	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kievit	41	11	97	126	150	145	112	147	128	109	216	293	289
Grutto	51	39	68	115	146	126	126	112	140	205	266	365	330
Tureluur	11	11	19	35	33	34	20	32	36	29	123	160	121
Kemphaan	0	0	0	2	1	0	0	2	0	8	9	10	5
Watersnip	6	2	0	1	1	0	0	0	2	4	14	18	6

Tabel 7. Trends van enkele soorten weidevogels in de Noordpolder te Veen/Maatpolder van 1979-2012.

Soort	1973	1979	1989	2002	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Kievit	55	7	20	47	142	66	90	71	78	57	60	56	39
Grutto	68	12	23	69	63	47	61	46	62	90	72	78	54
Tureluur	27	5	6	12	17	16	17	22	36	30	37	41	28
Kemphaan	42	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Watersnip	27	1	1	0	1	0	2	0	0	1	1	4	1

Tabel 8. Trends van enkele soorten weidevogels in het object De Slaag van 1979-2012.

Soort	2011	2012
Kievit	43	44
Grutto	51	59
Tureluur	28	32

Tabel 9. Trends van enkele soorten weidevogels in De Kampen van 2011-2012.

7. GRAUWE GANZEN EN CANADESE GANS

7.1. Noordpolder te Veld en Maatpolder.

Grauwe Gans

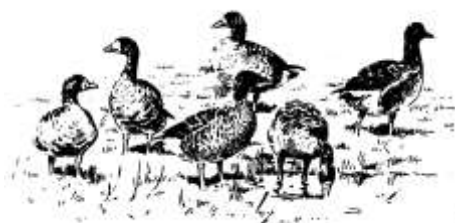
In 2011 waren nog steeds paren met jongen aanwezig die door het gebied liepen op weg naar het Eemmeer. In 2012 is een paar met één jong gesignaleerd op 11 april. Op 25 april waren dat twee paren met jongen en op 9 mei vier paren met jongen.

Tijdens prikacties zijn bij het Eemmeer buitendijks door medewerkers van Staatsbosbeheer de eieren van 500 paren Grauwe Ganzen geprikt. In de Noordpolder te Veld en Maatpolder door Natuurmonumenten vijftien nesten en daarbuiten twintig nesten. In De Slaag zijn dat 15 nesten geweest in het gebied en twintig nesten daarbuiten.

Ondanks deze acties waren er in alle gebieden op alle data nog groepen Grauwe ganzen aanwezig. In de onderstaande tabellen 9,10 en 11 zijn de aantallen en groeps groottes aangegeven.

Teldatum	Groeps grootte				Totaal
	10-50 ex.	51-100 ex.	101-200 ex.	201- 400 ex.	
11 april	10, 27	72	-	-	72
25 april	2, 4,16	60, 64, 82	146	0	374
9 mei	8,16,22	0	112	0	196
23 mei	68	0	0	0	68

Tabel 9. Groeps grootte en totaal aanwezige aantallen Grauwe Ganzen tijdens het broedseizoen 2012 in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder.

Teldatum	Groeps grootte				Totaal
	10-50 ex.	51-100 ex.	101-200 ex.	201- 400 ex.	
10 april	0	87	0	0	87
24 april	48	0	0	0	48
8 mei	6, 26	74	0	0	106

Tabel 10. Groeps grootte en totaal aanwezige aantallen Grauwe Ganzen tijdens het broedseizoen 2012 in object De Slaag.

Teldatum	Groeps grootte					Totaal
	5-10 ex	10-50 ex.	51-100 ex.	101-200 ex.	201- 400 ex.	
10 april	8	12,14	-	-	-	34

Tabel 11. Groeps grootte en totaal aanwezige aantallen Grauwe Ganzen tijdens het broedseizoen 2012 in object De Kampen.

Canadese Gans In de Noordpolder te Veld/Maatpolder zijn de eieren geprikt van één nest van deze soort.

Canadese Gans De volgende aantallen zijn geteld in De Slaag: 10 april 12 exemplaren, 24 april 14 exemplaren en 8 mei 18 exemplaren.

8. DANKWOORD

Voor het tot stand komen van dit rapport werd hulp geboden door diverse personen. Zonder zo'n team is het vrijwel onmogelijk een rapport als dit samen te stellen. Rein Zwaan (SBB) assisteerde evenals Celine Roodhart bij het veldwerk de polder De Kampen.. Zij deed dit ook in het object De Slaag. Jan Roodhart (Natuurmonumenten) inventariseerde in alle gebieden en zorgde voor de digitale opslag van de gegevens in de database van Natuurmonumenten. Dirk Prop (Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken) hielp bij de digitale verwerking van de inventarisaties.

LITERATUUR

- Alleyn, W.F., LM.J. van den Bergh, Sj.Braaksma, Th. F.J. ter Haar, D.A. Jonkers, H.N.Leys & J. van der Straaten 1971. Avifauna van Midden-Nederland. Van Gorcum & Comp. Assen.
- Van Beusekom, R., P. Huigen, F. Hustings, K. de Pater, & J. Thissen (redactie) 2005. Rode Lijst van de Nederlandse broedvogels. Tirion, Baarn.
- Weidevogelbeschermingsgroep Westelijk Eemgebied 2012. Resultaten-Verslag 2012 Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. Uitgave 207. 10 blz.
- Van Dijk A.J. van, Boele, A., Hustings, G.F., Koffijberg, K. & Plate, C.L. 2010. Broedvogels in Nederland in 2008. SOVON-monitoringrapport 2010/1. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- Van Dijk, A. J. & Boele A. 2011. Handleiding SOVON Broedvogelonderzoek. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- Houten, M. van 2012. Resultaten van broedvogelinventarisaties in binnen- en buitendijkse terreinen van Natuurmonumenten bij de rivier de Eem in 2012. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum. Uitgave 210. 31 blz. + bijlagen.
- Jonkers, D.A., R.A. Kole & J. Taapken 1987. Vogels tussen Vecht en Eem. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.
- Jonkers, D.A. 2011. Resultaten van weidevogelinventarisaties in delen van de Noordpolder te veld, Maatpolder en object De Slaag (Hoogland) in 2011. Uitgave 205. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.
- Nijland, F. & A. van Paassen (samenstelling) 2007. Instructie Alarmtellingen; tellingen van paren en gezinnen van Scholekster, Kievit, Grutto, Tureluur en Wulp. Landschapbeheer Nederland/ Publicatie 27. Bureau N, Utrecht/Leeuwarden.
- Weidevogelbeschermingsgroep Westelijk Eemgebied 2011. Resultaten - Verslag 2010. Uitgave 198. Vogelwerkgroep Het Gooi en Omstreken, Hilversum.
- Internet: http://www.knmi.nl/kd/maand_en_seizoenoverzichten/index.html .

Bijlage 1. Broedvogelsoorten en territoria in 2012 in de Noordpolder te Veld en de Maatpolder

Soort	Aantal in 2012 (2011)
Fuut	2(1)
Wilde Eend	58 (63)
Roerdomp	1 (0)
Krakeend	58 (47)
Slobeend	59 (39)
Zomertaling	9 (9)
Smient	1 (1)
Wintertaling	4 (4)
Kuifeend	41 (28)
Tafeleend	1 (0)
Bergeend	8 (6)
Canadese Gans	4 (6)
Grauwe Gans	19 (21)
Kolgans	2 (1)
Knobbelzwaan	4 (6)
Meerkoet	140 (137)
Waterral	1 (1)
Waterhoen	1 (1)
Scholekster	20 (25)
Kievit	289 (293)
Grutto	330 (365)
Watersnip	6 (18)
Bontbekplevier	5 (5)
Kleine Plevier	5 (0)
Kemphaan	5 (10)
Tureluur	121 (160)
Kluut	6 (4)
Visdief	2 (4)
Veldleeuwerik	5 (5)
Graspieper	22 (23)
Gele Kwikstaart	11 (24)
Witte Kwikstaart	14 (7)
Rietzanger	3 (2)
Kleine Karekiet	13 (9)
Kneu	2 (3)
Rietgors	22 (10)
Zwarte Kraai	0 (2)

Bijlage 2. Broedvogelsoorten en territoria in object De Slaag in 2012

Soort	Aantal territoria in 2012 (2011)
Fuut	1 (1)
Bergeend	5 (8)
Grauwe Gans	1 (0)
Canadese Gans	4 (11)
Brandgans	1 (6)
Knobbelzwaan	2 (1)
Krakeend	7 (6)
Wilde Eend	19 (22)
Zomertaling	1 (4)
Wintertaling	3 (1)
Slobeend	12 (10)
Kuifeend	10 (7)
Meerkoet	16 (28)
Scholekster	8 (14)
Bontbekplevier	0 (1)
Kievit	39 (56)
Grutto	54 (78)
Watersnip	1 (4)
Tureluur	28 (41)
Houtduif	1 (1)
Graspieper	5 (4)
Winterkoning	1 (1)
Witte Kwikstaart	4 (1)
Veldleeuwerik	1 (1)
Rietzanger	0 (1)
Merel	1 (0)
Koolmees	1 (0)
Kleine Karekiet	3 (3)
Bosrietzanger	1 (0)
Rietgors	5 (5)
Putter	0 (1)

Bijlage 3. Broedvogelsoorten en territoria in object De Kampen in 2012

Soort	Aantal territoria in 2012 (2011)
Knobbelzwaan	4 (2)
Grauwe Gans	3
Krakeend	10 (6)
Wilde Eend	27 (13)
Slobeend	5 (3)
Kuifeend	8 (6)
Meerkoet	14 (20)
Scholekster	6 (11)
Kievit	44 (43)
Grutto	59 (51)
Tureluur	32 (28)
Veldleeuwerik	2 (0)
Witte Kwikstaart	5(5)
Graspieper	13 (14)
Gele kwikstaart	4 (2)
Rietzanger	0 (2)
Kleine Karekiet	0 (2)
Rietgors	0 (2)
Kneu	0 (1)

Bijlage 4. Territoriakaarten van de broedvogels in de Noordpolder te Veld, de Maatpolder en De Kampen

Territoria 2012
Bontbekplevier
De Kampen
Noordpolder 5 paar

Territoria 2012
Fuut
De Kampen
Noordpolder 2 paar

Territoria 2012
Kolgans
De Kampen
Noordpolder 2 paar

Territoria 2012
Waterhoen
De Kampen
Noordpolder 1 paar

Territoria 2012
Wintertaling
De Kampen
Noordpolder 4 paar

Territoria 2012
Witte Kwikstaart
De Kampen 5 paar
Noordpolder 14 paar

Bijlage 5. Territoriakaarten van de broedvogels in het object De Slaag

Territoria 2012
De Slaag
Grutto 54 paar

Territoria 2012
De Slaag
Kievit 39 paar

Territoria 2012
De Slaag
Kleine karekiet 3 paar

Territoria 2012
De Slaag
Knobbelzwaan 2 paar

Territoria 2012
De Slaag
Krakeend 7 paar

Territoria 2012
De Slaag
Meerkoet 16 paar

Territoria 2012
De Slaag
Rietgors 5 paar

Territoria 2012
De Slaag
Scholekster 8 paar

Territoria 2012
De Slaag
Slobeend 12 paar

Territoria 2012
De Slaag
Tureluur 28 paar

Territoria 2012
De Slaag
Waterhoen 1 paar

Territoria 2012
De Slaag
Wilde Eend 19 paar

Territoria 2012
De Slaag
Winterkoning 1 paar

Territoria 2012
De Slaag
Wintertaling 3 paar

